

*Чай Н.М., методист Навчально-наукового центру
Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного*

МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ СОЦМЕРЕЖ ДЛЯ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ АДАПТИВНОСТІ

***Анотація.** У статті розкрито особливості та перспективи використання соціальних мереж як інструменту формування комунікативної адаптивності в сучасному освітньому просторі. Обґрунтовано актуальність цифровізації комунікативної підготовки здобувачів освіти та визначено роль соціальних медіа у розвитку гнучких навичок взаємодії. У роботі представлено методичні підходи до інтеграції популярних мережевих платформ у освітній процес. Наголошено на тому, що системне використання соцмереж дозволяє не лише підвищити рівень залученості здобувачів до навчання, а й формує їхню здатність конструктивно реагувати на виклики динамічного інформаційного суспільства.*

***Ключові слова:** комунікативна адаптивність, соціальні мережі, цифровізація освіти, освітній простір, методика навчання, цифрова комунікація.*

Постановка проблеми. Стрімка цифровізація освітнього простору вимагає пошуку нових інструментів для формування гнучких навичок у молоді. Традиційні методи навчання часто не встигають за динамікою сучасного спілкування, що створює розрив між теоретичними знаннями та реальною комунікативною практикою. Соціальні мережі, будучи природним середовищем перебування сучасних здобувачів освіти, мають потужний, але недостатньо теоретично обґрунтований потенціал для розвитку комунікативної адаптивності – здатності особистості ефективно змінювати стратегію спілкування залежно від цифрового контексту та аудиторії [12, с. 227].

Формулювання цілей статті. Мета статті полягає у теоретичному обґрунтуванні та розробці методики використання інструментів соціальних мереж для підвищення рівня комунікативної адаптивності здобувачів освіти, а також у визначенні педагогічних умов ефективного впровадження цих технологій в освітній процес.

Виклад основного матеріалу. Сучасний етап розвитку інформаційного суспільства диктує нові вимоги до особистості, де ключове місце посідає комунікативна адаптивність. У науковому дискурсі це поняття розглядається як здатність людини динамічно коригувати власну мовленнєву стратегію, психологічні установки та способи взаємодії залежно від мінливих умов середовища [1, с. 61]. Оскільки значна частина життєдіяльності сучасного здобувача перемістилася у віртуальний простір, традиційне розуміння комунікації потребує суттєвої трансформації. Соціальні мережі перестали бути суто розважальним сегментом інтернету, перетворившись на складні багатофункціональні платформи, які пропонують унікальні можливості для освітньої інтеграції та формування навичок гнучкого спілкування [7, с. 232].

Методика використання соціальних мереж у освітньому процесі має спиратися на розуміння того, що цифрова адаптивність є синтезом технічної грамотності та емоційного інтелекту. На відміну від аудиторних занять, де умови спілкування значною мірою детерміновані академічним етикетом, соціальні медіа пропонують поліфонічне середовище [10, с. 288]. Тут здобувач освіти одночасно виступає і споживачем контенту, і його творцем, що змушує його постійно аналізувати аудиторію, обирати відповідну тональність та передбачати можливі реакції на свої повідомлення. Саме цей процес постійного вибору та корекції поведінки і є основою розвитку адаптивних механізмів особистості [11, с. 297].

Впровадження соціальних мереж в освітню практику дозволяє інтенсифікувати процес навчання через створення неформальних, але структурованих комунікативних зон. Наприклад, використання платформ типу Instagram для презентації освітніх проєктів навчає здобувачів вищої освіти мистецтву лаконічності та візуальної аргументації. Здатність упакувати складну наукову ідею у формат короткого відео чи серії змістовних дописів вимагає високого рівня когнітивної гнучкості [3, с. 480]. Користувач повинен врахувати специфіку алгоритмів платформи та особливості сприйняття інформації в умовах кліпового мислення, що безпосередньо стимулює комунікативну адаптивність [2, с. 179].

Важливим аспектом пропонованої методики є робота з текстовою комунікацією в месенджерах та коментарях. Соціальні мережі створюють простір для миттєвого зворотного зв'язку, який часто буває критичним або неоднозначним. Навчання конструктивній відповіді на критику, вмінню вести полеміку без переходу на особистості та навичкам модерації дискусії формує в особистості стійкість до комунікативних стресів. Такий підхід є

особливо актуальним для професійної підготовки, де майбутній фахівець має бути готовим до взаємодії з різними типами співрозмовників у мультикультурному та мультимедійному середовищі [8, с. 103].

Проте успішна інтеграція соціальних мереж можлива лише за умови чіткого педагогічного супроводу. Викладач має виступати не лише як контролер, а як фасилітатор, який допомагає здобувачам рефлексувати над власним цифровим досвідом [5, с. 391]. Важливо навчити здобувачів вищої освіти розрізняти межі між приватним і публічним, професійним і неформальним спілкуванням. Комунікативна адаптивність у цьому контексті виявляється як вміння перемикаєти «реєстри» спілкування: від офіційного запиту в соціальних мережах до емоційно забарвленої підтримки колеги в закритій робочій групі. Така багатозадачність сприяє швидкому засвоєнню соціальних норм і професійних стандартів [9, с. 354].

Окрему увагу в методиці варто приділити аналізу помилок. Цифровий слід, який залишає кожна комунікативна дія в мережі, дозволяє детально розібрати невдалі стратегії спілкування. Аналіз причин виникнення конфліктів у коментарях або непорозуміннь через некоректно обраний смайл чи тон повідомлення стає потужним інструментом самовдосконалення. Таким чином, соціальні мережі перетворюються на інтерактивне дзеркало, у якому здобувач бачить ефективність своїх комунікативних зусиль у реальному часі [6, с. 361].

Підсумовуючи, можна стверджувати, що методика використання соціальних медіа для розвитку комунікативної адаптивності не обмежується лише технічним використанням додатків. Здебільшого, це комплексна система впливу, що поєднує в собі розвиток критичного мислення, емпатії та культури цифрового діалогу. Завдяки високому рівню залученості молоді в мережеві процеси, така методика має високий потенціал ефективності, забезпечуючи підготовку адаптивного, медіаграмотного та професійно мобільного фахівця, здатного до успішної самореалізації в умовах сучасного інформаційного суспільства [4, с. 37].

Висновки. Проведене дослідження дозволяє констатувати, що соціальні мережі є не лише допоміжним інструментом, а повноцінним освітнім середовищем, що має значний потенціал для формування комунікативної адаптивності. Теоретичний аналіз проблеми засвідчив, що здатність особистості гнучко змінювати стратегії взаємодії в цифровому просторі стає критично важливою навичкою в умовах глобальної цифровізації. Розроблена методика інтеграції соціальних медіа в освітній процес доводить, що за умови цілеспрямованого педагогічного супроводу

використання інтерактивних платформ сприяє розвитку вміння розпізнавати контексти спілкування, опануванню навичок самопрезентації та підвищенню культури мережевої дискусії.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості впровадження запропонованих підходів у систему професійної підготовки майбутніх фахівців різних напрямів. Виявлено, що залучення здобувачів освіти до проєктної діяльності в соціальних мережах стимулює їхню здатність до швидкої адаптації в умовах мультизадачності та вчить конструктивно реагувати на критику в публічному просторі. Перспективи подальших розвідок у цьому напрямку вбачаються у детальному вивченні впливу технологій штучного інтелекту на трансформацію комунікативної компетенції та розробці алгоритмів безпечної міжособистісної взаємодії в умовах розширеної віртуальної реальності. Таким чином, системне використання можливостей соціальних мереж дозволяє модернізувати освітній простір та забезпечити якісну підготовку фахівця, готового до викликів сучасного інформаційного суспільства.

Література

1. Гречановська О.В. Вплив соціальних мереж на психологічний стан та самооцінку української молоді. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Психологія. 2023. Т. 34(73). №4. С. 60–62.
2. Данько Ю.А. Соціальні мережі як форма сучасної комунікації: плюси і мінуси. *Сучасне суспільство*. 2012. Вип. 2. С. 179–184.
3. Землянський А., Шарова Т. Освіта в інформаційному просторі: цифрове суспільство. *Наука і техніка сьогодні*. 2023. №14 (28). С. 480–492.
4. Нікішина О.В., Носова Н.І. Трансформація освітніх стратегій аграрного сектору України в контексті євроінтеграції. *European values in Ukraine: a historical perspective*. 2025. С. 37–42.
5. Прилипко В.М., Ірха А.В., Савастру Н.І. Професійний розвиток науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти України у контексті цифрової трансформації освіти. *Перспективи та інновації науки* (Серія Педагогіка, Серія Психологія, Серія Медицина). 2023. №14. С. 390–400.
6. Рябова З.В., Єльнікова Г.В. Професійне зростання педагогів в умовах цифрової освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2020. №80 (6). С. 369–385.
7. Стасюк О. Цифрова трансформація закладів вищої освіти. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2025. №3 (43). С. 232–242.

8. Худавердієва В. Тенденції цифрової трансформації освіти в сучасних умовах. *Педагогічні науки та освіта*. 2022. №1. С. 102–109.
9. Шарова Т.М. Формування культури академічної доброчесності у здобувачів аграрних закладів вищої освіти. *Українські студії в європейському контексті*. 2025. №11. С. 354–358.
10. Шарова Т.М. Навчальний процес релокованого закладу вищої освіти в умовах воєнного стану. *Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти: збірник науково-методичних праць ТДАТУ*. 2023. Запоріжжя : ТДАТУ, Вип. 26. С. 288–296.
11. Шарова Т.М., Землянська А.В. Використання Освітнього порталу в дистанційному навчанні: недоліки й переваги. *Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти: збірник науково-методичних праць ТДАТУ*. 2023. Запоріжжя : ТДАТУ, Вип. 26. С. 297–303.
12. Яремчук Н., Сениця Н. Шляхи формування віртуального освітнього простору закладу вищої освіти. *Вісник Львівського університету. Серія педагогічна*. 2021. № 35. С. 227–235.

Chai N. Methodology of using social networks for the development of communicative adaptability

Summary. The article reveals the features and prospects of using social networks as a tool for forming communicative adaptability in the modern educational space. The relevance of the digitalization of communicative training of students is substantiated, and the role of social media in the development of flexible interaction skills is determined. The paper presents methodological approaches to the integration of popular networking platforms into the educational process. It is emphasized that the systematic use of social networks allows not only to increase the level of student engagement in learning but also to form their ability to react constructively to the challenges of a dynamic information society.

Keywords: *communicative adaptability, social networks, digitalization of education, educational space, teaching methodology, digital communication.*